

Un Festival Musical

~~a~~ Anglaterra

+ exceptuant, potser,
la notable escola
des clavecinistes,

La vella Anglaterra no té una ~~re~~
~~putació~~ ^{forta} reputació musical; ella fins
ara, no ha tingut may^r un nucli d'autors,
un cicle d'obres mestres, de fessomia pròpia
de rassa, ^{prova} i de poder expansiu per influir
en el desenvolupament del art mundial i ^{re}agellar-
se ^{amb} el respecte ⁱ admiració de la cultura
artística dels pobles civilitzats, que ^{conseguien} ~~logran~~
les escoles que marquen ^{quen} un període en
la història del art. Això és cert; però no
és menys evident que allí, s'ha conreat
sempre la música ^{amb} ~~ab~~ una serietat seriosi-
tat, ^{amb} ~~ab~~ una noble honradesa tant singu-
lar, que, així sols, men a respecte ⁱ
admiració ⁱ fan dignes d'estudi d'apreci-
ⁱ d'estudi les manifestacions ~~mes~~
municipals més rellevants que periodica-
ment ~~se~~ celebren en les més importants
ciutats del poderós regne.

Una de les manifestacions artístiques més
interessants, més plenes, que dona testimoni

de la cura ⁱ amb el ^{de l'} art que té a
quell poble pel ^{per} art de la música, ^{es don}
sens dubte les grans festes musicals
que periòdicament se celebren, en varie-
de les ciutats angleses, ^{amb} el nom
de Festivals. Els Festivals són u-
nes festasses acalorades ^{per als} pels esperits
^{en} avidos de la música vocal i ins-
trumental. Són una sèrie d'audicions,
que duren ^{alguns} dies, prop de una set-
mana a voltes, de obres clàssiques i
modernes, entre les quals dominen
sempre uns quantos oratoris, que
són com el bateig ⁱ la norma de la
noblesa que caracteritzen aquelles festes
artístiques. ^{Sembla quasi un} ~~Són~~ com un exercici espiritual
~~para~~ artístic, para trempar ⁱ enfortir el
sentit musical dels intel·lectuals de l'
art; però, ~~que~~ en aquella terra dels
temperaments forts, atambé a la
multitud, gran ⁱ rics en un ⁱ poder,
homes ⁱ fembres, com si'l fosc del
gran art fos com una necessitat
del sou dels esperits. Allò no es l'art
pera la popularitat, no es l'art postic;
es quelcom d'essencial, que forma part

d'espiritual; mes ben dit de religiós.

Aquesta es la impressió que havem
fet, l'amich ⁱ company men ~~de~~ ^{de} Fran-
cesc Pujal ⁱ el que escriu aquesta
ratlla, de la visita que havem fet
a Anglaterra ~~expressament~~ ^{expressament} per assistir
al Musical Festival que se cele-
bra a Worcester del 10 al 15 del
prop-passat ~~Septembre~~ ^{Septembre}, comissionats
per la Junta Directiva del Orfeo
Català per que us serveis d'estu-
di ⁱ d'exemple.

Al quest Festival se li dóna generalment el nom de Festival of the three Choirs (dels tres mars) perquè la massa moral està formada exclusivament de tres entitats morals de les tres ciutats de Worcester, Hereford y Gloucester. entitats que tenen per base les capelles vocals de les tres catedrals respectives. ~~y els beneficiis~~ Les grans festes musicals se celebren, per tonyalment y per torn, en una de les ciutats

4
ementades ~~en la~~ ^(per a tot) les audicions
en la Catedral), ^{i els} ~~beneficis~~ ^{quany} materials
se dediquen a beneficencia. ~~El Festival~~
del tres d'ors ^{en} es patren el mes an-
tich ~~del~~ que se celebren ^{avui} dia,
ja que ^{compleix} ~~alguns~~ ^{cent vint i vuit} han fet 188 anys que
son ^u fundat: ~~per~~ tant, el podem pendre
com el tipus tradicional. Encara que ~~el~~ ^{el} camp
artistic ⁱ hagi aixamplat ^{III} desde sa fun-
dació fins al debut ^{en} quany, ^{(en el qual el} ~~que~~
programa, segons els crítics ^{anglès},
ha agafat gran volada de novetat
ⁱ ~~extensió~~, sempre ha guardat el
sua ^{seu} religió que li dona vida.

No obstant, havem de confessar que ~~el~~
~~que~~ ~~en~~ ~~atragué~~ ~~a~~ ~~nosaltres~~, no prin-
cipalment ~~en~~ ~~atragué~~ ~~a~~ ~~nosaltres~~,
no son el coneixer el ~~seu~~ ⁱ carac-
ter ~~de~~ ~~aquesta~~ ~~manifestació~~, ~~artística~~,
sinó ~~el~~ ~~veure~~ ~~en~~ ~~el~~ ~~programa~~ ~~ge~~
~~neral~~ una serie d'obres mestres
que anelaven coneixer per l'audició,
ⁱ ~~que~~ ~~ara~~ ~~se~~ ~~en~~ ~~presentava~~ ~~ocasió~~ ~~de~~ ~~sen~~
~~tir~~ ~~de~~ ~~tirada~~ ~~i~~ ~~en~~ ~~pocs~~ ~~dies~~.

de sortir mes tant^d de la⁶ estació ^{Santa} Pancras, lo ^{qual} ~~primer~~^{ens} feren arribar a Worcester a les ^{quatre} de la matinada. No teníem completa regimetat de trobar tickets d'entrada a les audicions, permes¹ qu'ha viem telegrafiat, encarregant-los, desde Barcelona: ^{i, amb} ~~ab~~ la¹ idea fixa qu'^{ens} portaria, la gloria de les seccions antigues qu'esperavem, no volguem entretenir-nos ni una nit a Londres.

El dia mateix de la nostra arribada, després d'haver descansat, lo primer que feren fou anar a buscar els tickets encaminats. mes... oh sorpresa!... l'agencia encarregada de la¹ expedició estava tancada: ^{haviem} oblidat qu'^{exent} aquell dia ~~era~~ diumenge, ^{en} Anglaterra no hi ha ~~tràfic~~ comerç, ni per^a lo eminentment actual.

Penseu^a, quins lector men, quina aberració fou, ^{a la} nostra terra, que una empresa d'espectacle extraordinari tingues tancada la taquilla el dia mateix de la¹ inauguració solemne!... Oh poble anglès! alguna cosa fets, altres,

més fortu que nosaltres! Per tot, ~~aquell~~
~~dia~~ en la solemne inauguració del
Festival qu' ~~aquell~~ dia ~~se~~ celebrava, hi
havia medi d'entrades ^{hi} sense ticket!
Una gran part de la Catedral era
destinada al públic ^{hi} sense altre re-
quisit que'l de ser una ordenada-
ment en els jardins exteriors. Se
volia que tot el poble sagellés aquelles
festes d'art, que tot hom fes comú
en aquelles festes per l'esperit, batejant-
les en la germanor de pobres ~~x~~ i rics,
de ~~els~~ alts ~~x~~ i humils. Així estiguérem
nosaltres prop de una hora fent cua
de cinde de penze (ni un més ni un
^{menys} ~~menys~~) per ^{poder} ~~per~~ ~~per~~ entrar.

El Festival dels tres chors resulta un
 gran acontèixement per a cada una de
 les ^{vizitats} poblacions ^{ont} trienalment té lloc.
 Tota la població sent la festa que fa
 prop de ^{dos} segles ven celebrar; tot-hom
 l'estima com cosa pròpia; el consell
 municipal hi assisteix en corporació;
 les banderes alegren els carrers que
 conduïxen a la Catedral; els apa-
 radors de les botigues ^{de} objectes ben di-
 ferents mostren postals ^{amb} retrats dels
 artistes ⁱ compositors que prenen part
 en el festival; ⁱ a tot arreu, en
 botigues ⁱ al mitjà del carrer en mans
 de venedors ambulants, vos ofereixen
 a ^{preus econòmics} les partitures dels oratoris ⁱ principals
 obres que s'han de ^{de} executar, a ^{preu}
~~econòmics~~. Els carrers s'animen ^{amb}
 forasters que ^{acuden} ~~acudeixen~~ desde tot el
 regne: artistes, amateurs, senyors
 de alta jerarquia del diner, de la no-
 blesa ~~etc.~~ Aquat any Worcester tingué ^{fin} visi-
 tants reals: el príncep de Battenberg

vinguts ~~expresament~~ ^{expressament} per a gaudir del
 Festival; i ⁱ hi haurà ^{hi} tinguerem els
 reys ⁱ destronats de Portugal, que de
 vian venir per buscar ^{en} ~~ab~~ l'art opagi-
 vagament a les aurores de la
 regallesa. ~~Com~~ ^{Com} natural, ~~que~~ ^{que} ~~fat~~ ^{fat} així
 mon la curiositat del poble, i per
 així a ~~l'hora~~ ^{l'hora} hora de ^{de} entrar
 a les audicions ~~venen~~ ^{venen} se ven
 la gent lent muralla ~~en~~ ^{en} les
 aceres, ~~del~~ ^{del} High Street ~~ytreet~~ ^{ytreet}, espectacu-
 ra de la rinada ~~que~~ ^{que} ~~la~~ ^{la} ~~cap~~ ^{cap} dels
 que ~~opresats~~ ^{opresats} fan cap al bell bas-
 timent gòtic que ~~est~~ ^{est} des de les
 Campenars, dominada de tota la ciutat
^{amb} ~~la~~ ^{la} ~~tipica~~ ^{tipica} ~~la~~ ^{la} ~~soneria~~ ^{soneria} ~~tipica~~ ^{tipica} de rica ~~gan~~ ^{ma}
~~solemnament~~ ^{solemnament} ~~jagosa~~ ^{jagosa} melòdica, anuncia
~~jagosa~~ ^{jagosa} ~~solemnament~~ ^{solemnament}, que la festa
 va a començar. Me, fat així ^{col} ^{col} no
 figurant ~~ab~~ ^{ab} ~~xi~~ ^{xi} ~~barri~~ ^{barri}, ~~ab~~ ^{ab} ~~alegria~~ ^{alegria}
 meridional: els heralds de les Torres
 gòtiques ^{amb} ^{amb} ~~anuncien~~ ^{anuncien} ~~ab~~ ^{ab} ~~joga~~ ^{joga} ~~solemne~~ ^{solemne},
 però ~~les~~ ^{les} ~~nostres~~ ^{nostres} orelles meridionals ~~van~~ ^{quasi} ^{hi}

10

trobàvem un deix de monotonia; ⁱ a-
quest modo, a questa manera, es en-
també en el porat dels que mirem
^{amb} curiositat ⁱ dels que caminem
afanyats ^{amb} ~~de~~ les partitures rotu-
brats, com si anessim a estudi.

Som lluny de les festes populars de
nostres vil·lages ⁱ ciutats; del ^{del} espectacle
de ^{les} nostres imaginacions, espolsegades!
Més nosaltres, en aquell moment, no in-
teríem pas l'angoixament; l'afany
de lo desconegut que anàvem a
gaudir prou ^{que ns} ~~nos~~ en distreia.

^{amb} Adins d'aquella superba Catedral, ^{gòtica}
~~at~~ res tres ~~vans~~ llarguissimes ^{gòtiques} nau,
~~beltes~~ ^{que} i solennials ⁱ i esteltes, at-
patides de gent devota del art, l'espectacle
~~de~~ esdevenia solenne ⁱ preparava l'es-
perit per ^{ss} posicionar-se del profund ^{unde} sentit
de les obres que s'anaven a escoltar. Al
extrem nord de la nau central, en una
taules ⁱ altívola graderia ~~montada ex~~
^{ex pressament muntada} ~~profes~~ hi havia la compacta massa dels
executants, ^{amb} ~~at~~ l'orgue provisional a un

11

costat per~~a~~ acompanyar els oratoris. Totes les
sessions eren presidides desde'l dhor per
el ^{degà} deam, i eren precedides per oracions
que contestaven la massa coral
artística i molta part del^l auditori.
Nosaltres, catòlics, pregàvem ^{per a que} perquè Déu
turnés a la plena llum de la veritat ~~amb~~
aquella gent, ^{que ns} que ns apareixia tant
conscient de la transcendència ~~de lo que~~ ^{de lo}
vida ~~del~~ per~~a~~ l'esperit: religió i art.

La sessió d'obertura fou ^{més} un serveyⁱ
religiós ~~mes~~ que un concert. Deixant apart
els dos últims temps de la ^{Primera} 1ª simfonia de
Brahms, que serviren d'introducció, la
^{l'altra} ~~demés~~ música fou serventa del requiem
de salms i oracions que formaven el
cor litúrgic, salms i oracions que eren
contestats per la majoria dels assistents
i que dins ^{de} les nans de la superba cate-
dral resonaven ^{amb} en majestat imponderable.
En aquells moments, com nosaltres en do-
liem ~~de~~ ^{el} que en nostre poble elat i' hagi
abandonat aquesta bella costum de pendre part
els lides en el cant de l'església! i com vegem
la necessitat ~~de~~ que tothom ^{faci} ferra lo possible

perà que, com recomanava Pius X, se rehes-
tableixi aquesta costum!

El dia següent al del la sessió de
obertura fou dedicat exclusivament a en-
^{assaigs} ~~assaigs~~ ^{assaigs, en vuit} general, d'algunes de les principals o-
bres ^{de} deu hores d'assaigs, de les quals en-
~~vuit~~ ^{vi} prengué part el 'chor! Sembla que
ni hi havia per agotar les forces i la pa-
ciència de tothom: no es vintat? Doncs
no notarem el més petit incident de
disgust ni de queixa en els executants.
Allavors ^{llavors} observarem qu^{ms} trobavem ^a davant
de una massa d'executants fortament disci-
plinada. La emissió del cor era segura,
el ritme ferm, ben tingut, l'estil seriós.
^{tres-centes} Aquelles 300 veus, compactes i sonores,
^{demonstraven} el treball preliminar que havia precedit.
Les cordes de soprans i baixos eren les més
robustes i valentes; les de contralts era, en
cert passatges, embolstida per cert nombre
de altos-tenors; la de tenors era la més
fluixa i insegura. En la Passió de Bach,
un cor de noys entonava el tema ^{coral} coral
del gran cor introducció i del coral
figurat ~~del~~ que faria la primera part
de l'obra; ^{de} de totes maneres els noys resultaven

podem per~~er~~ ser dominar la severa melo-
dia en unit~~at~~ de la esplendorosa rigne-
ra de la gran polifonia que l'envolten
lla^{amb} ~~els~~ veus ~~menys~~ ^{menys} artísticament
educades, hauria ~~la~~ ^{obtingut} ~~grat~~ ^{menys} mor-
dent en el timbre ~~y~~ ⁱ per~~o~~ ~~la~~ ^{un} tant, ~~hellen~~
mas caracteristic.

La emissió de les veus blanques, ^a en
Anglaterra, es ben especialⁱ ~~rigor~~ ^{rigor} per in-
fluencia de la parla, ~~rigor~~ ^{rigor} per dificultat
de tota altra emissió, aquest es purament
de cap, ~~tirolès~~ ^{tirolès} bonica mica. ~~Per~~ ^{Per} Re-
cordo haver sentit, fa uns quants anys,
a Ginebra, un chor de les mon-
tanyes del Tirol, no gaire artístic~~a~~
per cert, però que ^{amb} ~~els~~ ^{amb} veus purament
de cap, ~~obtenien~~ ^{obtenien} ~~sonoritats~~ ^{sonoritats} ben ver-
moses. La emissió anglesa resulta
mes artificial ~~y~~ ⁱ per~~o~~ ~~la~~ ^{un} tant, de no
tant bon efecte, sobretot en els solis-
tes, que a voltes fins ferien penhorament
^{les} nostres orelles, acostumades a la ~~emissió~~
clara ~~y~~ ⁱ sonora de les veus me-
diterrànies ^{les}.

En cambi^{ment} la^l orquestra, formada de
d'elements triats de les millors ^{corporacions} orques-
tes de Londres, era de^l una roro-
ritat magnífica; la corda, de^l una por-
tositat superba.

El mestre director, Mr. Atkins, ~~donar~~
organista^y i mestre de capella de la Catedral
abent^{ont} se celebrava el gran Festival de-
monstrava esser un artista intel·ligent
y conuenient de les abres que portava^t
l'ho era un virtuós de la batuta.

Un parell de professors de la^l orquestra^x
que tingueren de companys de va-
qí en nostra retorn a Londres, fins
es corrian ironicament els gests, pod^a
elegants, ^{alguns} moviments semblaven^{que} els
portava ^{amb} exagereci: o per massa vius els
moquts, o per massa lents els calmosos;
però ~~no~~ sempre, mostrava un mestre
intel·ligent y conscient, y en alguna o-
bra ^{mostrava una} de sensibilitat exquisida. L'audició del
tercer acte del Parísal, qu^{en} dona^x, restava
inol^{bli}vidible per a nosaltres.

El solista tenien les millors qualitats que poden eludir els millors cantants de concert; un seriós estil, una dicció clara ⁱ expressiva, sense les exageracions impropies del genre, ⁱ lo més singular en el canton de soli, la dicció en els fragments de conjunt, guardant l'equilibri estètic en la polifonia general; ^{cosa} que no passa ^{amb} mai a artistes de òpera, per bons que ^{siguin} siguin. No recordo ~~mai~~ haver sentit ^{mai} un trio, ^{quinteto} quarteto, etc., en el teatre, ^{en el qual hi} que hagi trobat solta: l'un està alt, ~~per un costat~~ l'altre baix; un crida, l'altre no se sent; ⁱ un altre, ab ra veu tremolosa, ⁿⁱ no deixa ~~per~~ endevinar quina nota fa.

Donar una intenció de la impressió rebuda en la audició de les grans obres que sentirem no es cosa fàcil; passarem quatre dies tant atapatats de música, quasi tota transcendent, que l'una impressió mitja esborrava l'altre, es va fent ⁱ no deixant temps per a fruitar

el remugament de la impressió rebuda,
 a quell remugament que acaba ~~de~~ ^{de} fi-
 xar en ^{en} l'esperit el sentit estètic de les
 obres profundes. Per això veiem un
 defecte aquest atapatiment de gran
 munió, ⁺ que és la característica dels
 Festivals del genre ^{d'aquest de que us} del que ~~us~~ ocu-
 pen; cosa semblant a lo que passa
 en els grans museus de pintura, ^{ont} ~~que~~
 el ~~reunatge~~ ^{reunatge} de unes obres mestres
^{amb} ~~ab~~ altres destrueix en part l'efec-
 te estètic en el contemplador. De
 totes maneres, ^a Worcester, i' hanien es-
 callit ^{les obres amb compte per} ~~ab~~ ^{cuidado} ~~per~~ no donar con-
 trast ^{d'un} ~~ab~~ ^{amb} altres, ~~per~~ no topa-
^{amb} ~~ab~~ el caracter del lloc ~~ab~~ ^{ab}ont se do-
 naven, ~~+~~ ⁱ cuidant que totes tanquessin
 un fons religiós; cosa aquesta ^{última}
 no tant difícil de trobar com semblava,
 ja que tota obra d'art transcendent
^{te} ~~+~~ ⁺ un fons religiós ~~+~~ ⁺ que l'ànima.
 Però, així ⁱ tot, no veiem prudent l'agom-
 bolament dels genis: ~~+~~ ⁺ massa forts

no lligan; tots se troben, en el fons; però per mitjà de visions tant personals i característiques, que és precis veure-les a distància l'un dels altres per poder transcendir a la gran unitat que les agermana.

~~Així i tot~~ En defensa d'aquest defecte cal dir que l' públic se renova bastant durant la ~~serie~~ llarga serie de concerts que formen aquests festivals; gran nombre d'assistents procedeixen de les poblacions i ciutats properes, assistint, en general, raptament a l'audició de la obra preferida individualment, o de més interès pel seu renom i novetat. Així, en l'audició del Messies, de Handel, i del "Elias", de Mendelssohn, següent vegarem la Catedral plena a vessar, ja que els anglesos tenen aquestes obres com nacionals; tant les estimen i veneren; i en l'audició de la Passió segons ~~Maten~~ ^{sant} de Bach, que era com el

rovell del ^{l-1}on de aquelles ptes musicals,
s'ompli la Catedral ~~de~~ de la flor ^{del} món
intellectual artística de Anglaterra.

Més moraltes hi eren de massa
lluny per ^{no} deixar perdre ni una sola
nota del ^{l-1}issuems programa, y tot
no gustàrem ^{amb} ab la mida que nos-
tres rentits podien ~~fructificar~~.

Elias, el gran oratori de Mendelssohn, fou
la obra que obrí la serie; obra en la ^{qual} s'ager
manava la més noble seriositat ^{amb} aquell
foc amable agraor del autor del Lomni
de una Nit d'estiu. No hi ha, en ella,
la profunditat ^{undat} de Bach, ni la senzilla dig-
nitat de Handel; però es bella ^{com} i ^{com} com
la amable incertesa de Mendelssohn magi
s' ^{es} revestia de tanta noblesa com en
aquesta obra. En ^{la} nit del mar
Feix dia, entre diferents obres de
d'autors moderns ^{anglers}, se donà la
Novena Simfonia de Beethoven.

Valls: veure si abans
ha anat això

dins la Catedral no us hi dona pas
 be del tot; l'adagi mateix no s'hi
 acaba pas d'enquadrar; l'alegria
 esbojirada del final fins sembla-
 va com una proporció rebotent
 en aquelles parets gotiques. És que
 aquella exaltació rublim del home
 exhala el panteisme en que Goethe

i Schiller submergiren l'ànima
 alemanya? ¿O es que un ^{apre} ~~home~~
 i un home no es aixen ^{entre} ~~dans~~
 les parets que non de recollir l'esperit
 en la humilitat i la simplicitat?

Vegen l'endema sentirem el
 tercer acte de Parvifal i us aqie-
 ta i us recolli, i ^{esdevinguem} ~~denem~~ ^{en} ~~rem~~
 més harmonia a copia de l'origen de la
 Natura; i encara Palestina ^{ns} ~~can~~
 ta un Stabat Mater, ^{que es} ~~que es~~ ^{ns} ~~ns~~
 la lletra de la obra de Wagner, i ^{ns} ~~ns~~
 en acarona ^{amb} ~~amb~~ el seu misticisme, el

més pur, el més simple, el més
ver que ha cantat home.

I l'endemà arriba Bach ^{amb} ~~ab~~
el seu recitat de la Passió. Mitja
hora abans de començar l'audició,
trompetes, ⁱ trombons, dalt ^{de} les al-
tes torres de la catedral, canta-
ren solemnement un dels corals,
~~com si~~ ^{cridessin} ~~la gent~~
a recolliment per rebre des-
corrent la lliçó suprema de la
Tragedia divina. A dins ^{del} ~~al~~ temple
~~vegem a la gent més alt posat prompta a la oració que~~
~~no subeixen si amb gran pena se~~
~~al goig artistic.~~
~~per escoltar.~~ I comença a
quella inspiració rublim; ⁱ se des-
penrotlla solemnement ^{amb} ~~ab~~ els corals
compungits, ^{amb} ~~ab~~ els gemecs del pecador,
per haver ofès ^{l'} ~~el~~ àngel diví, envoltant
la narració de la gran Tragedia, dita
^{amb} ~~ab~~ sinceritat pel cronista, dialogada pel solista,

^{amb} ~~gl~~ el chor que inciepa, aida, ~~ex~~ ^{se} plang,
 I venen ⁱ resu, segons se desen-
 rotlla la ~~la~~ accio suprema! ^{obra} ^{unica}
 aquesta, que cal donar ⁱ escaltar com
 cosa sagrada!

^{El} mateix dia, a la vespre, en
 carex ^{ns} ~~en~~ ~~donaren~~ el Requiem de
 Mozart, del sempre jove tot ple
 de gracia. Mai l'autor de Don Giovanni
ⁿⁱ ^{havia} porat tant seriós ⁱ tristat
 com en aquest Requiem. El pobre
 representia ~~se~~ ~~pro~~ que la mort se l'^{hi}
^{li} acostava, ⁱ l'estil se l'^{hi} ennobli ab
^{amb} l'amargor forta; però miren com encara
 es adorablement hermos! Els ^{anglers}
 es semblen ~~que~~ que no sentien la llum
 de sa gracia.

^{amb} I vingué el final de la serie
^{ab} ~~la~~ obra que s'ha fet ^{anglesa} de tant
 que l'han estimada ⁱ la ^{estimen}
^{amb} constancia de tall enamorat: el Messias.

de Handel. Bell coronament de tant
abundores festes! ~~musicals~~ La obra més
feta de Handel es de una inspiració cele-
stissima, excelsa, ~~de inspiració~~ i de forma
lluminosa en la dignitat sacerdotal
atraxenta i honesta. No culpeja l'esperit
com la inspiració de Bach; no'n té la
fortalesa; però en li repora reure
en molir-se, dignificant-se.

Com he dit al començament, ^{se'ns} i ~~ens~~
donà també una bona mostra de música
anglesa moderna. Les obres que sentirem
ens demostraren ^{que els} ~~quels~~ ^{compositors} ~~musical~~ d'aquell
país obren una nova via ^{amb} ~~ab~~ un art
més lliure, menys encapçallat ^{ca} ~~del~~ ^{que'l} ~~que'l~~
conceixien fins ara; hi notarem certa
elegància i expansió ^{que'ns} ~~que'ns~~ ^{per} ~~per oblidar
d'aquell ^{seu} ~~seu~~ ^{característic} ~~característic~~. Sobretot
cal ^{notar} ~~remarcar~~ l'art esplendit de
d'Edward Elgar, nom ^{ia} ~~ia~~ conegut per tota
Europa, de qui sentirem diferents obres
que'ns mostraren admiració sincera.~~

Més, i ^{ient}atrayent ⁱadmirable es l'obra del ar-
 tista, no menys ^{ient}atrayent ⁱimpàtica es
 l'home. Vull ~~explicar~~ ^{explicar} com venen sa conei-
 xença. Estavem en Pujol ⁱjo, a l'entrada
 de la Catedral, mirant com la gent ^{hi}entrava
 atonyora, prop l'hora de començar una
 audició, quan ^{se}~~ens~~ ^{ens}acosta ^{un}senyor
 nerviosament amable, elegant, de vo-
 ble posat, no jove, ⁱg'ens pregunta si
~~eram~~ ^{eram} nosaltres els estrangers vinguts
 de Barcelona: ~~expressament per assistir~~
~~al Festival~~; Nosaltres, que ~~el~~ ^{el}conegue-
 rem per haverlo vist dirigir una de les
 hemeres abans el dia del ^{ass}exerç general,
~~amb~~ ^{amb}grata sorpresa ~~el~~ ^{li}respongue-
 rem afirmativament. Ell, ~~allavors~~,
~~unit~~ ^{unit} ~~en anglès~~ ^{unit} ~~en francès~~ ^{unit} ~~en anglès~~,
^{ens}prega que després de l'audició ~~an-~~
~~sim~~ ^{sim} a "la cosa" ^{seva}que in hi esperava ~~ab~~
 la família per ~~pendre~~ ^{pendre} el te. No cal
 dir si ^{cc}acceptarem ^{amb}ab gust la invitació.
~~El~~ ^{El}Elgar posava ~~en~~ ^mcircumstancial-
 ment en un espedic de ~~chalet~~ ^{chalet} ~~Fitalat~~
~~eternitat~~ que s'assembla de escola ~~a~~ ^{als} n'els.

escolars que formen part de la Capella
de música de la Catedral. Allí en^{ns} enca-
minàrem, a l'hora convinguda, tot parlant
de com havia pogut esbrinar^{la} nostra pro-
cedència, ⁱ de com gest tant amable ⁱ
hauríem per nosaltres. La veritat és
que, com poguerem començar^{ns} després
durant els regents dies que restarem
a Worcester, tot-hom en coneixia
com els estrangers de Barcelona, de
la ciutat famosa de les bombes ⁱ dels
cremadors d'^esglésies, d'aquella Espanya
tant aprop de l'Àfrica. Bé és veritat que
la nostra assiduitat a les audicions, ⁱ el
noster posat d'artistes bons, minyons,
devia tranquil·litzar^{re} els bons anglesos.

En aquella casa ~~hi~~ trobàrem la cordialitat
mes amable, com si haguessim rigut una
quarta de temps. Nosaltres mateixos haguerem
de fer la nostra presentació: qui eram, lo que
fex^{re}em per l'art de casa, ~~de~~ ^{les} nostres audicions
de Bach; parlàrem del Dr. G. Schweitzer, a
qui trobàrem respectat^{ven} molt per les febleses
sobre Bach. He dit respectat^{ve} perquè

allí se podia parlar de coses de musi-
 ca amb tothom: amb la família Elgar i
 amb diferents considerats poeters, artistes i a-
 miradors admiradors del mestre. D'aquella
 En aquella casa qui's despertava més simpatia per
 la' espoca del compositor. Quina il·lustració
 més alta, i sobre tot, quin amor i conscien-
 cia de la importància de la obra del seu mu-
 nit. Esculten bé la seva simplicitat. Ja veu-
 ren, qu'hermossa i ennobla! I alquisme para un
 ceritat en ho deia! Sir Elgar ens feu pro-
 metre que cada dia aniríem a pendrer
 el lunch a la casa seva. I venguí com
 dos desconeguts, virguts del altre part
 del món, foren cridats i obsequiats per
 l'home més fort, en cultes, de Anglaterra,
 un dels de inspiració més rars i rica
 del món modern.
 d'un ver gentleman. Aquí Desde
 aquests planes enviem l'expressió
 de nostra admiració i profunda
 gratitud al gran mestre i al noble
 gentleman. De les obres que sentíem de

sa compromissió, ^{ne} en parlaria degudament l'amich Pujol.

Dins el vago, de tornada cap a Londres, ens trobarem junts ^{amb} dos professors de la ^{or-}questra que prengué part en el Festival, ^{Expan-}gins i alegres com qualsevol ^{muni-}ci de ^{les} nostres orquestres. Un, el més jove, en la ^{l'}edat florida de la vida, era de la gran ^{illa}isla; l'altre, ja decantat a la vellesa, era irlandès.

El ~~seu~~ primer era una de les primeres parts de la "London Symphony"; l'altre, una viola de regle de ^{una} de les principals orquestres de la capital. De retorn a casa, ^{amb} les butxaques plenes ^{amb} el guany del gran treball d'aquells dies, jugaven ^{amb} els mots, feutre brometes que nosaltres més endevinàvem ^{que} entenien. Com que nosaltres, en les audicions, seiem bastant aprop de la ^{estrada} dels executants, ^{ens} reconeguerem; i en una que ^{amb} algun cuspenta, parlarem de ^{una} pila de coses, i sobre tot del art ^{que ens feia} germans, en

car a que possem de tant ~~distinta~~ ^{proce-}
dencia.

— Mètall! que ^{us} ha semblat de la
nostra muricada! — Magnífica! Jan ben bé
uns brans, però a quantar ^{tant dignament} ~~totes~~ aquestes obres.
— Si, ha anat bé; però, si vinguessin
a Manchester, encara ^{us} ~~no~~ agradaria més;
trobarien una execució més perfecta. Cops
al nord, cops al nord, sentirien d'uns
splendits; el de Sheffield, per exemple,
es meravellós. — Si, ja'n tenim notícia;
legirem en les revistes l'èxit que tingue-
ren a París, ja uns quants anys. — A
Manchester sembla que perden una gran
mestre: eh? — ~~En~~ Richter? Si, ja ha fet
els seus; i que'ls sab guardar, els diners!
^{amb} Això l'irlandès havia obert una maleta
de via tragent-ne una peça hermosíssima.
Nosaltres ens la miràvem com ~~fantas~~
Eva ~~se~~ devia mirar la fruita del arbre pro-
hibit. (A l'hotel no ^{un} ~~veguem~~ havien servit
més que llenyadures, per portar.) El bon
home endemina ^{els} nostres dentits, ~~i~~ ^{de} ~~totes~~
maneres, volgué que la fassessin. Aquell

fort rucis ~~no~~^{ens} desperta el recort de ~~les~~ nostres
 hortas meridionals. [- dixo no es angles;
 ay? [- la ~~tu~~^{tu} ueda. Miren: ara a travéssem
 el país dels fruterars, ~~el~~^{el} país de Gales,
 el jardí de l'Anglaterra. [- L'irlandes,
~~ab~~^{amb} una mitja rialla burleta, digue: [- Oh!
~~an~~^{an} en Richter conductor també ~~li~~^{li} hi agra-
 dan, aquestes peras; però les troba cares.
 Una vegada, enant de Manchester a Londres,
 en una estació del trànsit, una venedora,
~~ab~~^{amb} la seva panera curullada, i hi oferia
 Richter viatjava ~~ab~~^{amb} la seva senyora, ~~xi~~
 aquesta s'apodera desceuida de una
 pera, començà a pelarla, ~~xi~~ coll a null.
 Richter se'la cormi. Al últim, pre-
 guntà l'pren. ~~xi~~ ~~que~~^{que} ~~xi~~ digue' esgaripat:
~~que~~^{que} ~~xi~~ pensen que 100 un lord?
 Aneu, ~~xi~~ ~~les~~ vostres peras, que no
 valen res! I tant plenes que portava la
 batreques! Perquè creien que ~~li~~^{li} cobrava be!
 be. Així n' fa bona feina. Un no pot
 pas dormir, tota la seva batuta; el seu

art es seria, ~~amb~~ No espantaria per als ancels
~~de~~ el maneig dels seus braços, però la
 música creixen que marxa ordenada
 baix aquell bostonet de rítmes tant
 clars i ~~racional~~ ^{que m's} racionals. No fa com altres ^{que m's}
 han batut ultimament, que, sense batuta
~~i tot~~, tant aviat eis ~~amenen~~ ^{amb} al
 el puny com ~~seus~~ ^{de m's} estiran sobre la
 nostra carnadura que sembla ^{que} ~~se~~ preparin
 per fer la mitjdiada.

A nosaltres ens punxa ~~el~~ ^{el} desitj de co-
 neixer el criteri que tenien aquells ^{nostres} ~~compatriotes~~
 companys de viatge sobre la música que volien
 donar al gran públic de Londres: ~~els~~ ^{amb els} dos
 eren cooperadors de la principal audició
 musicals de la gran capital, i per la tant,
 recollirien, potser molt, algun batec
 de lo que actualment mou ^{an} aquell públic.

- [Aqui agrada molt Tchaikovsky, no es veïat?]
- [Oh, i, fins ha estat un autor predilecte de la nostra gent; però ara se li comença a ^{no li ha} ~~ben~~ ^b ~~re~~ la llama; va de baixa; ~~seu~~ ^{dupla} ~~te~~ ^{que} ~~que~~ aquest autor ^{te} música ben agradable; però ~~no~~ ^{que} ~~no~~ ^{que} Valen dir que lo ^{que} ~~que~~ és solament agra-

doble no desperta amor gayre durable
 no es veritat? — That is certain. Vegen-
 ara + publica les dona ^{amb} Strauss, el
 del 'abandonement en ginebrador. Vegen i
 durara gayre. — Que no es aguada? —
 — Si! ja ho veu! pero saben? el tocar la
 dona minica es para una mica tri-
 tor; perque que rediantre suran tocar
^{an els} al nostre fills i a nosaltres es cla-
 ran entre cap & cell aquets pallisses? —
 — Be! — pensen que's que ^{vam} ~~varen~~ estrenar
 les simfonies de Beethoven tambe les
 trobaven impossibles. — Oh! Beetho-
 ven, Beethoven! les reves difficultats,
 i ^{en te} ~~en la~~ han ditien coses massa
 bones per no perdonarlos hi. — Si; pero
 no sempre, ma de tocar lo mateix. En aqueta
 terra tenia compositor ben notable; i deuen
 tenir força exit; Eh? — Ah! Nosaltres sem-
 pre n'hem estat pobres de compositors; no
 los n'hem dades per aquest costat. Tenim mol-
 ta musica, ben donada. Eh, tu? — Deixa il
 l'irlandes al 'irlandes, que i'estava en aquell
 moment, ^{arranlat} ~~nousucet~~ en un recó de varó.

(patres pensant ^{en} ab la gran culla de fillots que
l'esperaven ^{en} la gran ciutat) ⁱ que, aixecant
el cap ⁱ ^{amb} ^{la} ^{seua} ^{pr}o-
^{entre dents:} ^{So:} ^{entre dents:} ~~que~~ ~~est~~ ~~robretot~~ en la nova orquestra) ~~que~~

- però continua el britànic, per engip-
nar valse no serveim gaire. - Sou mo-
destos: nosaltres, aquests dies, be n'hem
rentit de murica excelent anglesa! So-
bre tot fem un mestre autor...

- Ah! Edward Elgar? Si: aquest es un mestre. Vos he agradat la seva sinfonia?

El britànic ^{ens} ~~nos~~ clava la vista per assegurar-se
més de la nostra sinceritat. Nosaltres, engrescats,
retraguérem la seva tècnica admirable, la
seua inspiració abundosa, l'esperit generos
optimista que respira tota aquella música;
a lo ^{qual} ~~que~~ ell's assentien, no cal dir ^{amb} ~~amb~~
quina complaença. ~~Des~~ ^{ens} ~~llavors~~ ~~nos~~ parlaren
de ~~com~~ la vida del compositor, de com en
un fervor catòlic, fill de un organis-
ta de una església catòlica de Worcester, de
com encara infant, ~~op~~ ^{ja} suplia al seu pare
~~en~~ ^{en} les moltes vegades en el servei del
culte; de les grans distincions que ha-

32
via rebut del ~~últim~~ ^{últim} regn del Regne
Unit ~~com~~

També volgueren, els nostres in-
carnats, saber coses de nosaltres ~~del~~ ^{del}
~~nostres amics~~ ~~país~~. No'n feren per
pregar per ~~explicar-los~~ la nostra vida
artística de Barcelona, tant petita al
costat de la Turmentura de les grans
ciutats com Londres. Ells s'hi interen-
saren, ~~se~~ ^{s'} en parlaren de l'Arbó,
~~que~~ ^{que} tenen a ~~Anglaterra~~ la major
part del any ~~que~~ ^{que} aquí respecten de debí
com a mestre ~~se~~ ^{s'} com a violonista.
~~En~~ ^{En} parlaren de ~~la~~ ^{la} Gaz tot en presant,
~~se~~ ^{s'} volgueren d'en Casals, aquí ponien
~~com~~ ^{com} el millor virtuós que corre pel
mon. - És el concertista més complet
que coneix, en qui ~~se~~ ^{s'} compenetra la téc-
nica més admirable ~~ab una~~ ^{amb la} musicali-
tat més exquisida. ~~En~~ ^{En} ~~podem~~ ^{no} estar ar-
güant, ~~de~~ ^{de} que sigui un fill de l'Espanya.

— D'Espanya & català respongueren moraliter.

— És de Barcelona? — No, però tant se
 real, es de Catalunya; saben, de la
 Irlanda de l'Espanya — diqueren, ~~ad~~
 tot enardits, dirigint nos al irlandès,
 qui, rient, tota estípet,
 mirava triomfalment al britànic,
 com dient-li: veus? Aquests fumbe
 ron dels meus? El seu company,
 estirant el braç, li posa la mà sobre
 la espatlla, i tot començantlo, sen
 se malícia, unit bromejant, li
 diu: — Vaja, avuy m'ho gu
 rat.

El tren passava ja ^{pels} ponts voladors sobre
 els ^{altres} bastiments de la més gran ciutat del món.
 Eram a Londres. Un Milet.